

R. Trnovčan.

Pot Orličev.

Mi smo Orlič, Slovenija mlada,
k solncu, k svetlobi hiti nam korak.
Lepše bodočnosti silna smo nada,
z nami svobode spev plava krepak.

Križ smo na prsi si mlade pripeli,
v varstvu njegovem nastopamo pot.
O da bi bratje povsod ga objeli,
da bi tolažil nesrečni naš rod!

Vodi nas prapor resnice, kreposti,
to nam je cilj in to jasen naš znak.
V srečnem veselju nedolžne mladosti
sile trenutek nam rastejo vsak —.

Misli hite nam od bele Ljubljane
v Trst in Gorico — tam svet je naš zlat.
V sponah ječijo koroške poljane —
kdaj jim zasiže svobode pomlad?

V Tebe zaupamo, Močni in Večni,
orlovskim četam daj svoj blagoslov!
Mi naj privedemo rod svoj nesrečni
k zarji svobode, iz teme v dan nov!

Orliči, vaš praznik se bliža.

Kajne da, dobro veste, katerega mislim. Praznik svetega Jožefa. Tega si je določila orlovska organizacija za svoj praznik. Poslovnik naroča tako. Vi tudi veste, kako ga boste praznovali. Glavno praznovanje bo v cerkvi, posebno še pri obhajilni mizi. Skrbite, Orliči, da ne bo prav nobeden ta dan manjkal pri sv. obhajilu! Lepo molite in priporočite velikemu svetniku sv. Jožefu sebe in svoje drage, pa tudi vso orlovsko organizacijo in milo našo domovino! Dan orlovskega praznika mora biti dan velike orlovske molitve!

Sv. Jožef je naš varuh, naš zaščitnik. Ali mislite, da nas ne bo varoval? Gotovo nas bo, če bomo tega vredni. Njega smo izvolili za najbolj častnega člana orlovske organizacije. Dokler bomo res dobri in vrli Orli, bo sv. Jožef vesel in si bo štel v ponos, da ima tako čast. Seveda, če ne bomo poštenjaki, ga bo postalo sram, da je sprejel ponudeno čast. Te sramote pa sv. Jožefu, krušnemu očetu Jezusovemu, nikakor ne smemo narediti. Nikoli!

Zato prav lepo praznujmo njegov in svoj praznik, prav lepo se pripravimo za svete zakramente in potem ostanimo pošteni, nedolžni Orli! Bog živi!

Orličice, tudi vaš praznik se bliža.

Ve boste majčkeno pozneje praznovale, na dan Marijinega oznanjenja. Saj vem, da veste in se že veselite, vendar vas hoče še »Orlič«¹ nekoliko spomniti. O, tudi vaš praznik je lep. Ve ste pa povabljene, da naredite še lepšega. Nič ne vprašate, kako bi to naredile, ko ste ga že večkrat praznovale. Vselej ste pohitele k obhajilni mizi in ste prejele Jezusa in ste bile vesele kot bi vam Marija sama, vaša nebeška in največja patrona, dala svojega Sina. Toliko lepši je Marijin praznik, kolikor več sv. obhajil prejmejo dobri ljudje. O, kako lep bo vaš praznik, ko boste vse Orličice prišle k obhajilni mizi!

Orličice, zato naj prav res nobena ne manjka! Tudi ve prav lepo molite in priporočite nebeški Materi sebe in domače, posebno pa vse sestrice, ki jih imate mnogo po vsej domovini. Obljubite za sebe in za vse sestrice, da hočete biti vedno prav pridne, da bo vsaka izmed vas zanaprej kakor majhna Marija v Sveti deželi!

Tako boste svoj in Marijin praznik najbolj olepšale. Pa še za tiste molite, ki vam »Orliča«¹ pišejo! Bog živi!

Marica, Vera, Angela. — Preska.

Igrica pod vezanim kozolcem.

Že dolgo časa smo premišljevale, kako bi pomagale našim ubogim zamorčkom. Sklenile smo, da napravimo majhno igro s srečelovom. Večkrat smo imele vaje za igro. Zelo nas je zeblo, ali storiti smo hotele, kar smo si bile namenile. Predstava se je imela vršiti pod vezanim kozolcem, in sicer na dan sv. Treh kraljev.

Ko je prišel napovedani dan, se je nebo pooblačilo, solnce se je skrilo za sive oblake in kmalu je začelo deževati. Zelo smo bile žalostne, ali upale smo, da bo prihodnjo nedeljo lepše vreme. In res, naša želja se je izpolnila. Zato se je vse prav lepo izvršilo.

Pričetek je bil ob treh popoldne. Pred igro smo prodajale srečke in vstopnice. Ljudi je bilo veliko. Naslov igre je bil: »Deklica in berač«. Bila je nekoč natisnjena v »Orliču«. Dobro smo igrale in dobile 50 Din čistega dobička. To smo poslale zamorčkom. Zelo smo bile vesele, veseli bodo pa tudi zamorčki in upamo, da bodo tudi g. br. Nardžič z nami zadovoljni. Zato pošljamo iskren pozdrav bratu Nardžiču in zamorčkom. Bog živi!

* * *

(Brat Nardžič in zamorčki prav hvaležno vračajo pozdrav pridnim in gorečim Orličicam v Presko. Bog daj, da bi s svojim plemenitim činom obudile mnogo posnemalk! Bog vam povrni trud!)

Mala uganka — rešena!

Ta je šla lažje, vsaj tistim, ki so se je sploh lotili. Bilo jih je pa precej manj kot pri prvi uganke. Odgovorov je prišlo do 15. februarja blizu 30. Vsi so vsaj približno prav rešili. Imen pa ne bomo tiskali, ker bi vzelo preveč prostora. Samo tista dva, ki jih je zadel žreb, povemo tukaj. To sta:

Karel Zidarič, Orlič, Središče ob Dravi;
Cerar Franc, dijak, Šent Vid nad Ljubljano.

Tema dvema smo poslali nagrado, namreč knjigo kot zadnjič.

Rešitev male uganke.

Na drugo vprašanje velike uganke jih je zato tako malo prav odgovorilo, ker preveč površno berejo »Orliča«, ali si pa ne zapomnijo, kaj so brali. V 3. številki je bilo namreč na Veseli pošti to-le: »Vič. — Imenitno! 305 »Orličev« naročili!« — (Tako je rešil Vovk Jože.)

* * *

Preden zaključimo to ugibanje, je vendar dobro, če denemo v »Orliča« še eno

veliko vprašanje!

V katerem kraju imajo korajžo, da bi se šli z Vičani skušat?

Na odgovor čakamo, čakamo, čakamo — najbrž zastoj!

Tinca Bajec.

Kako se imamo Orličice na Raki?

Dve leti smo že med Orličicami, pa do zdaj se v »Orliču« še ni bralo o nas. Kaj je temu vzrok? Ali naša nemarnost ali nezavednost? Morda bi kdo mislil, da oboje. Imamo sicer dosti lepih lastnosti, pa žal tudi nepotrebnih napak. Tudi pisanje zvrčamo druga na drugo, nobena se pa toliko ne zavzame, da bi res pisala. Končno sem se jaz odločila in hočem napisati za »Orliča« nekaj več. (Kdo ti je tako pridno pomagal...? Ur.)

Veliko število nas je. Kadar smo vse skupaj, nas je za celo kopico. Vse smo tudi v »Marijinem vrtcu«. Več nas je naročenih na »Orliča« in »Angelčka« in prav z veseljem čitamo oba. Na srenjski tekmi smo dosegle I. častno diplomu. Tega ne pišem iz bahavosti, temveč zato, da boste vedeli, kako smo pridne.

Že dvakrat smo imele prireditev, kjer smo nastopile tudi gojenke s telovadbo in igro »Peričke«. Jaz sem tudi deklamirala in imela govor, pa tudi igrala sem. Oh, saj tako rada igram, telovadam in deklamiram.

Orlovske praznike obhajamo po predpisih. Skupno prejemamo sv. obhajilo, da se tako vse skupaj darujemo Jezusu, od katerega prejemamo vso moč.

Telovadne ure imamo ob nedeljah in znamo nekatere vaje že prav dobro. Poprej so hodili med nas č. g. duhovni vodja, kadar smo imele sestanke. Sedaj pa prihajajo Semčarjeva gospa redno vsako nedeljo. Naučili so nas lepo pesem, da jo zapojemo in počastimo z njo Marijo. Vselej nam kaj lepega pripovedujejo. Nikoli nam ne pozabijo naročiti, naj bomo pridne.

Če bo kdo od velikih to-le bral, se mu bo zdel moj dopis otročji. Pa to se meni ne sme zameriti. Saj sem še otrok in zraven prav majhna. Na prižnici sem slišala g. kaplana, da so brali: »Ko sem bil otrok, sem delal po otročje, govoril po otročje, mislil po otročje.« Jaz pa tudi mislim in pišem po otročje, ker sem še majhna.

Učimo se igrico »Sirota Jerica«. Kdaj bomo igrale in kako se nam bo obnesla, bom drugič povedala. Dotlej pa vsem, ki bodo ta moj spis brali, kličem: Bog živi!

Tvarina za tekme gojenk.

Orličice gojenke, tu imate vprašanja za tekme! Dobro se naučite, da boste pri tekmah odnesle »ta veliko« ...!

I. Zlata knjiga in Poslovnik:

1. Kaj si? (Gojenka...)
2. Kaj so gojenke? (Naraščaj Orlic.)
3. Kaj so Orlice? (Organizacija poštene krščanske mladine.)
4. Koliko časa boš gojenka? (Do 12. leta.)
5. Katero je glasilo gojenk? (»Orlič«.)
6. Kateri je orliški pozdrav? (Bog živi!)
7. Kako se morajo udeleževati telovadbe in sestankov? (Redno.)
8. Kolikokrat morajo prejeti svete zakramente? (Vsak mesec.)
9. Česa ne smejo piti? (Alkoholnih pijač.)
10. Kaj morajo plačevati? (Članarino.)
11. Koga volijo vsak mesec? (Rediteljice.)
12. Koliko rediteljic pride na vsakih 10 gojenk? (Ena.)

II. Deklamacija:

1. Orličica. (Natisnjena je v »Orliču«, l. IV., št. 7, 8.)
 2. Mala kuharica. (»Orlič«, leto IV., št. 9, 10.)
 3. Planinka — pastirica. (»Orlič«, l. IV., št. 11, 12.)
- Vsaka se nauči po eno deklamacijo, katero hoče.

III. Petje:

1. Orlovska himna.
2. Mi smo Orli.
3. Orel léti prot' goram! (Vse tri so ponatisnjene v Orlovski pesmarici. Znati se morajo vse tri!)

IV. Lepo vedenje:

1. Pozdravlaj vljudno vsakega znanega odraslega človeka!
2. Osebi, s katero govoriš, glej vselej v obraz! V obraz glej tudi takrat, kadar koga pozdraviš.
3. Ako te starejša ali imenitnejša oseba kaj vpraša, pa nisi razumela, reci: »Prosim?«
4. Ako spremljaš starejšo ali imenitnejšo osebo, hodi vedno na njeni levi strani, samo takrat ne, kadar je pot na levi lepša in boljša; v tem slučaju stopi za dotičnikom na desno ter mu prepusti boljšo pot na levi.
Ako korakajo tri osebe v eni vrsti, se vzame starejša ali imenitnejša v sredo.
5. Če česa želiš, vljudno prosi; ko si dobila, se zahvali.
6. Ako si po naključju v koga zadela, reci: »Oprostite!«

7. Ako pade starejši osebi kaka stvar iz rok, poberi jo hitro, ne da bi čakala povelja.
8. Če zehaš, kašljaš ali kihaš, deni roko pred usta!
9. Pri usekavanju rabi robec. Posmrkovati je zelo ostudno.
(Vsaka mora znati vse te točke na pamet!)

Savin.

Poredni smeh.

Kisli Jakec nosi meh,
v mehu pa poredni smeh.

Kara Jakca v mehu smeh:
»Jakec, Jakec, to je greh,

v mehu imeti pisan smeh
zraven pa solze v očeh!«

Smeh napne se, počí meh,
venkaj skoči urni smeh.

Jakec z mehom smeh lovi,
smeh obema ubeži,

pa preskoči petnajst streh
zbode Jakca po zobeh,

v hipu že po oknih seje
tisoč smehcev in se je smeje,

kakor stresal bi orehe,
»eje, seje same smehe,

s smehi celo vas potrese,
ves rdeč se v smeju trese,

da brž Jakec buči v smeh
pa ga skrije v prazni meh.

Ivan Langerholc.

Kako merimo daljavo?

Tisti naši pisatelji, ki popisujejo, kje so hodili po naši zemlji in kaj so videli, se tako radi kregajo, da jim nobeden prav ne pove, kako daleč imajo še do tistega kraja, kamor so namenjeni.

Vprašajo pastirja na paši, pa jim pove, da bodo morali hoditi še dve uri. Hodijo že eno debelo uro, pa pridejo do drvarja v hosti in ta jim pravi, da morajo hoditi do ravno istega kraja še dobri dve uri. In spet hodijo več kot pol ure, pa pridejo v selo in vprašajo kmeta na vasi, kako daleč je še do ravno istega kraja. Možakar se popraska za ušesi, pogleda okrog sebe, potem pa izpove z vso mogočnostjo: »Ja, če boste dobro hodili, boste prišli v dveh urah, če ne, pa ne.« — — —

Pa je res križ s temi urami.

Najbolj primerno bi bilo meriti daljavo v kilometrih. To menda vsi veste, da je en kilometer toliko kakor 1000 metrov. Škoda je le to, da imamo tako malo potov, premerjenih s kilometri. Samo najvažnejše ceste so tako premerjene.

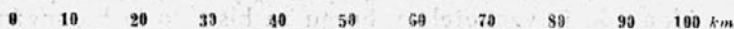
»Slov. planinsko društvo« bi gotovo izvršilo lepo nalogo, ko bi vsaj razdalje po ravnini napovedovalo v kilometrih. Seveda bi dalo to nekaj dela. A bolj zanesljivo bi gotovo bilo kot pa napoved: toliko in toliko ur je do tja.

Ceste bi pa morala država vse premeriti in zaznamovati razdaljo. Tudi to bi dalo nekaj dela, pa bi imeli vsaj vse razdalje premerjene.

Navadno računajo, da prehodi pešec v eni uri do pet kilometrov (5 km). Na podlagi tega računa bi potem lahko preračunali, koliko časa bi približno potrebovali od enega kraja do drugega, če vemo za razdaljo v kilometrih. Tak račun bi bil bolj zanesljiv kot napoved raznih pastirjev, drvarjev in kmetov. Nočem sicer tem vsega spoštovanja vrednim ljudem očitati lažnivosti ali nepoštenosti, o ne! Res je le to, da pastir, zlasti če je mlad, vse drugače drvi po poti kakor pa popotnik, ki ljubi zmerno hojo. In kmetu in drvarju so znane vse mogoče vrato-lomne bližnjice, po katerih noben potnik ne bo hodil. To hočem reči.

Kjer je napeljan brzojav ob potu, se da razdalja pogoditi, približno vsaj, po številu brzojavnih drogov. Vsak brzojavni drog ima navadno vtisnjeni dve številki: letnico, kdaj je bil postavljen, in pa zaporedno številko od kraja, od koder je brzojav napeljan. Razdalja med posameznimi brzojavnimi drogovi je precej enaka. Semtertja je radi krajevnih neprilik za kakšen meter daljša ali krajša. Vendar boš približno izračunal oddaljenost, če veš, koliko sta si dva brzojavna droga drug od drugega oddaljena. Samo če znaš dobro množiti. Ni treba, da bi računal na pamet; dovoljeno ti je, da smeš računati pismeno. Ali si s tem zadovoljen?

Skoro na vsakem zemljevidu imaš narisano približno tako-le črto:

S pomočjo te črte lahko kolikortoliko natančno premeriš razdaljo dveh krajev na istem zemljevidu.

Vzemi si v roke kos belega papirja ali pa šestilo. Lahko tudi metrsko mero ali kakšno ne predolgo ravnilo. Položi to mero na zemljevid tako, da pride začetek mere h kraju, od koder hočeš meriti, in poišči si kraj, do katerega hočeš meriti. Seveda moraš vedeti, da kraj leži tam, kjer je na zemljevidu znamenje dotičnega kraja (○), ne pa tam, kjer je zapisano njegovo ime. Drugega kraja se spet dotakni z mero. Potem pa daljavo, ki si jo dobil, pomeni na črti, ki je na zemljevidu.

Vzemiva si razdaljo Ljubljana—Novo mesto. Ljubljana leži v začetku tvoje mere. Novo mesto bo prišlo v našem slučaju

na meri v zemljevidu približno v sredino med št. 70 in 80. To se bo reklo, da je zračna črta ali zračna razdalja (čisto ravna pot, brez vseh ovinkov) od Ljubljane do Novega mesta približno 75 km dolga. Koliko časa bi hodil po taki poti?

Zdaj stopi pa še na kolodvor in poišči si vozni red Ljubljana—Karlovac. Tam najdeš zapisano, da je od Ljubljane do Novega mesta 76 km. Ali pa razdaljo Kranj—Tržič. Zračna črta kaže na merilu v zemljevidu malo manj kakor 20 km — reciva 18. Poglej na vozni red Kranj—Tržič, pa bo tudi zapisano 18 km. Zdaj pa pogledaš črto Ljubljana—Celje. To bo približno 80 km. Če pa pogledaš na vozni red Ljubljana—Zidani most, potem pa Zidani most—Celje, boš pa videl, da meri prva razdalja 64 km, druga pa 25 km, skupaj 89 km. To naj naju ne moti. Dokazuje nama le, da železnica napravi velik ovinek.

Premeži še druge razdalje! Najprvo zračno črto, potem pa vzemi cesto z vsemi ovinki ali pa železnico. Opazil boš razloček med starejšimi in novejšimi železnicami, kakšnega?

Ali ti bo tako delo všeč? Upam, da.

Otokar Janez:

Varčna gospodinja v bregu za hišo.

Bila je nekoč gospodinja, ki je naročila otrokom: »Pojdite k mesarju in peku in štacunarju, pa prinesite vseh potrebnih reči, da si napravimo dobro kosilo, ker smo lačni.«

Brž so otroci ubogali in prinesli vsega dovolj. Mati gospodinja je bila vesela, skuhala je okusno kosilo, da so se vsi najedli. Potem je pospravila mizo in kar je ostalo, je spravila v jedilno shrambo. Potem je prišla noč, vsi so šli spat in so spali notri do ranega jutra...

Pa to ni bila resnična gospodinja, to je bila pomladna cvetka, ki je vzcvetela v bregu za hišo, to je bil snežnobeli zvonček. Ta cvetka je poslala svoje otroke (to so tiste tanke koreninice pod čebulo) v zemljo in jim je rekla, naj prinesejo hrane. In koreninice so ubogale. Zarile so se na vse strani v mastno zemljo in so se nasrkale sočne hrane. Tako so bili vsi udje belega zvončka oskrbljeni: steblo, listi in cvet, in so prav krepko rasli. Toda drobne koreninice so privlekle iz zemlje toliko hrane, da steblo, listi in cvet niso mogli vse naenkrat použiti. Zato je zvonček napravil tako kot napravi varčna gospodinja: Kolikor je bilo hrane preveč, jo je spravil v jedilno shrambo, hočem reči v svojo čebulo. (Če zvonček izderete, boste čebulo precej našli!) Potem je prišel večer in za njim noč, to sta za zvonček jesen in zima. V jeseni in pozimi zvonček spi v zemlji. Zbudi se zjutraj, to je: spomladi.

Letos se je zvonček zelo zgodaj zbudil. Ni še bilo pomladi, toda toplo zimsko solnce mu je glasno potrkalo na vrata. Ko se je zbudil, je začutil, da je lačen, in je hotel jesti. Toda odkod dobiti hrane? Tako zgodaj zjutraj trgovine in prodajalne še niso odprte, zato ne more poslati otrok po hrano. Hočem reči: zemlja je bila kljub precej toplemu solncu še močno zmrznjena in trda, zato nežne zvončkove koreninice niso mogle prodrati vanjo, da bi si nabrale hrane. Toda mati je rekla: Nič hudega, otročiči! In ko je to rekla, je odprla jedilno shrambo in je vzela iz čebule močno zalogo hrane. Te hrane je dala največ stebelcu. Zato je stebelce močno raslo in je pognalo iz zemlje navzgor in je naredilo zelene liste in belo glavico, ki se je kmalu odprla in zvonček je zacvetel, pozvončkal in zaklical: He, zelena pomlad, ali še vedno spiš? Kdaj sem se že jaz zbudil!

Toda še preden je zvončkovo steblo tako zraslo in še preden je na njegovem vrhu zabingljaj bel zvonček, se je nekaj zgodilo — ali veste kaj? I, hrane je zmanjkalo v čebuli! Kaj bo pa zdaj? Prav nič hudega! Mati je poklicala otroke, drobne koreninice pod čebulo, in jim je rekla: Hej, hej, otroci, sedaj pa le hitro po nove hrane, stara zaloga je pošla in prodajalne v zemlji so že odprte! Zmrzlina je ponehala, vsa prst je mehka in mastna. Pomlad ni več daleč!

Tako je rekla mati in otroci — koreninice — so ubogali. Hitro so se zarili v zemljo in srkali, srkali kot čebulice iz cvetja in so nosili materi. Mati je pa spet tako naredila kot lansko leto: pol pojedla in razdelila, pol spravila v čebulo. Saj dobro ve, da bo zopet prišel večer in za njim noč, da bo spet napačila jesen in zima za njo...

Ali ni modra ta gospodinja, ta rastlinica, ki ji pravimo zvonček? Pa ni samo ona tako modra. Tudi druge rastlinice ravnaajo tako. Če nimajo čebule, imajo pa k o r e n i k o in ta jim služi za jedilno shrambo. (N. pr. vijolice, trobentice in druge.) Če pa tudi korenike nimajo, imajo pa g o m o l j. (N. pr. pomladni žefran, repa, krompir...) V vseh teh jedilnih shrambah je nakopičene dosti sočne hrane. Ali niso res modre naše rastline? Saj so tudi lahko, ko jih je modri Stvarnik tako modro ustvaril.

Človek je pa nekoč iztuhtal, da je v teh shrambah mnogo hrane, šel je in jo je vzel — za sebe! Še danes ljudje radi jemo krompir, redkev, čebulo in take reči.

Ej, ali ni človek pameten in prebrisan? Saj je lahko, ko ga je modri Stvarnik tako modro ustvaril...

Anica Demšar, Martinjvrh.

Ajda.

(Po O. Župančiču.)

Blizu neke vasi, bolj na samem, sta stali dve hiši. Ena majhna, preprosta hišica je bila last revnega čebelarja Majdiša, druga pa je bila last bogatega kmeta Kazina. Ta je imel veliko polja. Njiva ob njivi vsakovrstnega žita se je vrstila na njegovem posestvu.

Ko je ajda cvetela, so letale Majdiševe čebele na Kazinovo njivo nabirat sladki med. Zadovoljen jih je gledal Majdiša in se veselil medene potice za Božič in za svetega Štefana dan voščene sveče, ki jo bo nesel v cerkev. Kazin pa je bil nevoščljiv. Ni mogel gledati, da bi Majdiševe čebele obirale med po njegovi ajdi. Rekel je sam pri sebi: »Čakaj, Majdiša! Bom že pokazal tebi in tvojim čebelam! Po čegavi njivi se pasejo? Če hočeš imeti čebele, pa bi jim še ajdo sam vsejal!« Šel je, vpregel vole pred valj in jih pognal na njivo in povaljal vso ajdo, misleč, da bo tudi čebele pomoril. A zelo se je varal.

Majdiša je opazoval izpred čebelnjaka, kaj dela in počenja Kazin. Smejal se mu je in zraven samemu sebi govoril: »Ej, ti norec neumni! Misliš, da te bodo čebele čakale! Ne boš jih moril, ne! Saj imajo drugod tudi ajdo, ne samo ti. Čebele lahko zletijo drugam. Škodo boš imel samo ti, ker si ajdo povaljal. Norec! Se enkrat rečem: Norec!«

Viktor Kocijančič, med.

Kri ni voda.

Vsakdo ve, da je tale napis ljudski pregovor. Če kdo pokaže svoje zmožnosti v posebnem, večjem dejanju ali pa če se silno razjezi (tega ne smete posnemati!), pravijo ljudje: kri ni voda. In čisto dobro pravijo. Kri res ni voda, čeprav teče kakor voda. Če pa ni voda, kaj je prav za prav? Saj ravno o tem se nam je danes pomeniti. Pogledati hočemo prav globoko v kri, da bomo kaj natančnejšega zvedeli o njej.

Pazno berite! Ali ste že videli Peterčka ali Pavelčka, kako je obrezoval leseno palico, pa mu je nož izpodletel in se zasadil v prst? Kaj je bilo potem? Na dečkovi rani se je pokazala kri, v očeh so se mu zasvetile solze... Pa ker nas solze danes ne brigajo, oglejmo si samo kri. Takoj opazimo, da je rdeča in da teče. Če nekoliko počakamo, bomo videli, da se je v rani strdila in ne teče več. Imenitno je to, da se kri na zraku strdi in tako sama rano zamaši. Če bi ne imela kri te lastnosti, bi ostala rana odprta in kri bi tekla, tekla...

Da se kri na zraku res strdi, se lahko še drugače prepričate. Morebiti ste doma kdaj imeli priliko, da ste s kuhalnico brodili po posodi živalske krvi (kadar ste imeli klavca v hiši). Kaj ste opazili? Na kuhalnico so se nabirale lepljive niti, da, cele štrene, kot bi se vlekly iz krvi v posodi. Saj je tudi res tako. Sedaj torej vemo, da je v krvi neka snov, ki se na zraku strdi, ne strdi se pa vsa kri. V rani na roki seveda ne moremo opazovati niti in štren, ker so vse prav majhne in se stisnejo v rano, v posodi živalske krvi smo jih pa prav dobro videli.

Vsa kri se torej ne strdi, ampak ostane tekoča. Če smo tiste štrene odstranili s pomočjo kuhalnice iz krvi, ostane v posodi sama tekočina. Vsaj vidi se nam tako. Vendar bi se zelo motil, če bi kdo mislil, da je to zgolj pobarvana voda. Če vzamemo v roko drobnogled in pogledamo v tako kri, bomo videli tole: V posodi imamo res tekočino, toda v tej tekočini plavajo majhna trda zrnca, ki jih imenujemo krvna telesa. Nekatera so rdeča, druga so bela. Njih število je tako velikansko, vsako zrnce zase pa tako majčkeno, da se ne da dopovedati.

Ponovimo, kar smo se naučili!

Kri je sestavljena iz tekočine, iz rdečih in belih krvnih telesc, pa neka snov je v njej, ki se strdi, če pride na zrak.

Kaj pa kri v našem telesu dela?

Mislím, da še kaj veste o potovanju Lojzkovih štrukljev. Še ni dolgo, ko sem vam tisto potovanje opisal. Takrat sem dejal, da gre hrana iz štrukljev ponajveč v kri. Seveda ne samo od štrukljev, temveč od vsake dobre reči, ki jo človek pojé. Kri se pa pretaka neprestano po vseh žilah našega telesa in prinaša hrano vsem udom, ki bi brez tega ne mogli živeti. To je torej eno delo krvi. Zato mora biti v krvi tekočina, da se more kri po telesu pretakati.

Kakšno opravilo pa imajo v krvi rdeča telesa?

To veste, da človek potrebuje za življenje tudi zrak, prav za prav kisik, ki je samo en del zraka. Brez pomoči kisika bi namreč telo ne moglo izrabljati hrane, ki mu jo dovaža kri iz črevesa. Kisik pride z dihanjem v pljuča, tam se sreča s krvjo in rdeča krvna telesa si ga nalože in odhite z njim po tekoči krvi v vse koticke telesa. Dostikrat se morajo ta telesa stiskati in drenjati skozi neznansko ozke žilice, da morejo priti do zadnje postaje. — Sedaj torej vemo, kaj počno rdeča telesa v naši krvi.

In vi seveda komaj čakate, da povem še o belih telescih.

To so pa policaji, ki so neprestano na straži. Lahko bi tudi rekli: smetarji so, ki neprenehoma pometajo in kidajo razne smeti iz telesa. Ker imajo tako važno nalogo, jih

je tudi po vsem telesu dosti, ne samo v krvi. Tako so namreč ustvarjena ta zrnca, da se lahko gibljejo tudi brez plavanja po krvi. Zato jih je po vseh špranjah in luknjicah dosti.

Ampak pred kom stražijo, kaj pometajo?

Strašni sovražniki našega telesa in njegovega zdravja so bakterije. Tudi o teh sem že pisal v »Orliču«. Poiščite in zopet berite! Bakterije so majčkene glivice, ki hočejo poedine dele telesa razjedati in zmrcvariti. Kakor hitro se bakterije lotijo tega ali onega dela, jih že zapazijo bela krvna telesa in — hop po njih! Kar hitro jih uničijo (seveda, če jih ni preveč!) in odplavijo ven iz telesa. Prav tako odpravijo tudi drugo šaro in nesnago, ki se polagoma nabere v telesu. Tako res prav pridno skrbe, da je v notranjih prostorih telesa vedno vse snažno, čisto in v pravem redu. Če bi belih telesc ne bilo, bi se žile in žilice zamašile, kri bi zastajala, bakterije bi se pasle brez ovire — prišla bi bela žena, smrt... Potemtakem so tudi bela krvna telesa silno potrebne stvari božje.

Sedaj pa ponovimo, kar smo se naučili o delu krvi!

Tekočina v krvi prenaša po vsem telesu prebavljeno hrano iz črevesa; rdeča telesa prenašajo iz pljuč kisik; bela telesa stražijo pred bakterijami in pometajo razno nesnago; tista snov, ki se strdi, če pride na zrak, pa skrbi, da se rana zamaši in kri preneha teči.

Sedaj veste, kaj je kri, kakšna je in kaj dela v našem telesu. Večkrat preberite in si zapomnite! Boste vsaj vedeli, da je res, kar pravi pregovor, da kri ni voda!

Br. Nardžić.

Kako je kolač potoval?

Ko sem oni dan bral v »Orliču« o potovanju Lojzkovih štrukljev, sem se spomnil, kaj sem nekoč slišal o kolaču, ki je tudi potoval. Da boste zvedeli o potovanju kolača, berite to čudno zgodbo!

Bila je mati, ki je imela sedem lačnih otrok. Spekla jim je kolač. Moka za kolač je bila čudno bela in mleko za v moko še bolj. Kolač je ležal v lončeni posodi in je silno narasel in je bil tako lep, da ga je bilo veselje gledati. Otroci so stali zraven in celo stari oče so prišli, da bi ga videli.

»Oh, mama, dajte mi košček kolača, tako sem lačen,« je prosil prvi otrok.

»Oh, ljuba mama,« je prosil drugi.

»Oh, ljuba, dobra mama,« je rekel tretji.

»Oh, ljuba, dobra, mila mama,« je dejal četrti.

»Oh, ljuba, dobra, mila, draga mama,« je dostavil peti.

»Oh, ljuba, dobra, mila, draga, blaga mama,« je zaječal šesti.

»Oh, ljuba, dobra, mila, draga, blaga, sladka mama,« je zastokal sedmi. In sedaj so venomer vsi drug čez drugega prosili mamo za kosček kolača, ker so bili vsi tako silno pridni in tako strašno lačni.

»Čakajte, otroci, da kolač obrnem. Na obeh straneh mora biti dobro pečen. Tačas pa lepo tiho glejte, kako zadovoljno čepi v posodi.«

Te besede je slišal kolač in postalo ga je strah. Od strahu se je sam obrnil v posodi in je hotel planiti ven. Toda padel je nazaj, vendar na drugo plat. Ko je bil tudi na drugi plati pečen in je bil dosti trden, se je pognal iz posode, skočil na tla, se zavalil skozi vrata in se valil kot kolo dalje, vedno dalje...

Oha! Žena jo je udarila za njim, v eni roki je imela lončeno posodo, v drugi kuhalnico. Tekla je kar je mogla. Za njo vseh sedem otrok in za njimi stari oče, šepajoč.

»Oha, oha! Ali boš počakal? Primate ga, zgrabite ga, alo, alo!« Tako so kričali drug čez drugega. Toda kolač se je kotalil, kotalil, ni trajalo dolgo, pa ga niso več videle njihove oči. Zakaj kolač je bil od vseh najbolj urnih krač.

Ko se je nekaj časa valil, ga je srečal mož.

»Dober dan, kolač!« je dejal mož.

»Bog živi, mož Ambrož,« je odgovoril kolač.

»Ljubi kolač, nikar se ne kotali tako hitro. Počakaj rajši nekoliko in dovoli, da te pojem,« je rekel mož.

»Če sem ušel ženi premeteni, otročjemu svetu in staremu očetu, bom že tudi tebi ušel, mož Ambrož!« Tako je odgovoril kolač in se je trkljal in trkljal, dokler ni srečal kokoši.

»Dober dan, kolač,« je rekla kokoš.

»Dober dan, kokoška dvonožka,« je odgovoril kolač.

»Ljubi kolač, nikar se ne kotali tako hitro. Počakaj rajši nekoliko in dovoli, da te pojem,« je rekla kokoš.

»Če sem ušel ženi premeteni, otročjemu svetu, staremu očetu in možu Ambrožu, bom že tudi tebi ušel, kokoška dvonožka,« je odgovoril kolač in je hitel dalje, dokler ni srečal petelina.

»Dober dan, kolač,« je pozdravil petelin.

»Dober dan, petelinček belinček,« je odzdravil kolač.

»Ljubi kolač, nikar se ne kotali tako hitro. Počakaj rajši nekoliko in dovoli, da te pojem,« je rekel petelin.

»Če sem ušel ženi premeteni, otročjemu svetu, staremu očetu, možu Ambrožu in kokoški dvonožki, bom že tudi tebi ušel, petelinček belinček,« je odgovoril kolač in je hitel dalje, dokler ni srečal race.

»Dober dan, kolač,« je nagovorila raca.

»Bog daj dobrega, raca ribotaca,« je odgovoril kolač.

»Ljubi kolač, nikar se ne kotali tako hitro. Počakaj rajši nekoliko in dovoli, da te pojem,« je rekla raca.

»Če sem ušel ženi premeteni, otročjemu svetu, staremu očetu, možu Ambrožu, kokoški dvonožki, petelinu belinu, bom že tudi tebi ušel, raca ribotaca,« je odgovoril kolač in je hitel dalje, dokler ni srečal gosi.

»Dober dan, kolač,« je rekla gos.

»Bog daj dobrega, goska dolgonoska,« je odvrnil kolač.

»Ljubi kolač, nikar se ne kotali tako hitro. Počakaj rajši nekoliko in dovoli, da te pojem,« je rekla gos.

»Če sem ušel ženi premeteni, otročjemu svetu, staremu očetu, možu Ambrožu, kokoški dvonožki, petelinu belinu in raci ribotaci, bom že tudi tebi ušel, goska dolgonoska,« je odgovoril kolač in hitel dalje, dokler ni srečal gosaka.

»Dober dan, kolač,« je rekel gosak.

»Bog daj dobrega, gosak korenjak,« je odvrnil kolač.

»Ljubi kolač, nikar se ne kotali tako hitro. Počakaj rajši nekoliko in dovoli, da te pojem,« je rekel gosak.

»Če sem ušel ženi premeteni, otročjemu svetu, staremu očetu, možu Ambrožu, kokoški dvonožki, petelinu belinu, raci ribotaci in goski dolgonoski, bom že tudi tebi ušel, gosak korenjak,« je odgovoril kolač in je hitel dalje, dokler ni srečal prasca.

»Dober dan, kolač,« je nagovoril prasec.

»Bog daj dobrega, prasec merjasec,« je odgovoril kolač.

»Ljubi kolač, ne hiti tako urnih krač. Rajši malo postoj, potem pa potuj z menoj. Pot naju vodi skoz Črni les in v njem so roparji, prav zares!«

Roparjev se je pa kolač ustrašil. Nič več se ni kotalil, obrnil se je in se do prasca privalil. Tako sta skupaj potovala, dokler je nista do potoka primahala. Prasec je hotel plavati, kolač si pa ni upal. Prasec mu je rekel:

»Ljubi kolač, zajahaj moj rilec, da te ponesem preko potoka.«

Kolač je ubogal prasca merjasca.

»Ham, ham,« je naredil prasec merjasec in kolača ni bilo več med živimi. Tako žalostna je bila njegova smrt.

Orliči, Orličice! Nikoli ne pijte alkoholnih pijač! Kdor že majhen pije, bo gotovo enkrat pijanec. Pijancev pa pri Orlih ne maramo!

Vesela pošta br. Nardžiča.

Iz nabiralnika.

Konjice. — Dragi br. Nardžič! Midva se še tudi ne pozna. Kako neki, zlate Konjice so daleč od Vas. Jaz sem o Vas že dosti čitala. Vi pa o meni še nič. (Kateri list naj pa naročim, da bom o Tebi čital?) Mladenk nas je 24. Sestro vaditeljico imamo vse zelo rade. Na praznik Brezmadežne smo imeli skupno sv. obhajilo. Popoldne ob štirih smo igrale igro »Juzušček med cvetjem«. Tudi jaz sem igrala. Vsem Orličicam ponosen Bog živil! Paj Amalija.

Vrhnika. — Cenjeni br. Nardžič! Po dolgi pavzi se zopet enkrat oglašam. Prej ko Vas še nisem videl, sem mislil, da ste učitelj. Rekel sem si: »Če so učitelj, bova lahko plezala k Sv. Trojici. Prišla bova gori, to je gotovo, ali se bova pa z zrakoplovom peljala.« Ko sem pa videl, da ste pater, sem si pa mislil: »Ne bo nič!« In resnično ni bilo. Pa počakajva, da bova rajši plezala kar na Triglav. Bog živil! Evžen Zupančič.

Št. Vid nad Ljubljano. — Dragi br. Nardžič! Slišali ste že, da je morala od nas naša nadvse ljubljena predsednica gđč. Minka Žirovnikova. Jaz Vam pa hočem le to povedati, kakšno navdušenje je sedaj pri nas nastalo za organizacijo. Saj so nam č. g. dekan, ko smo se poslavljale od gospodične, tako lepo govorili: »Sedaj nikar ne delajte gospodični žalostne ure. Bodite prepričane, da to izgnanstvo ne bo trajalo dolgo in rodilo bo bogate sadove! Le še s podvojeno močjo se morate poprijeti dela, da se bo videlo, da tudi same lahko kaj izpeljete. S tem boste gospodično še najbolj razveselile, ker bo videla, da njen dolgoletni trud ni bil zaman.«

S tem smo postale zelo navdušene. Posebno pa še zato, ker smo slišale, da nasprotniki že govorijo, da bodo sedaj Orlice v Šent Vidu propadle. Članice bodo same izpeljale orliško akademijo, ki bo 25. marca v našem novem domu. Vabimo Vas, da, če ne prej, vsaj takrat pridete pogledat k nam! Pa da ne pozabite!

Za gđč. Žirovnikovo bomo pa vedno molile, da Bog ohrani še mnogo, mnogo let našo nadvse ljubljeno gospodično predsednico organizaciji. — Cirila Kajzer.

Velika Nedelja. — Dragi br. Nardžič! — »Orličič« pri Veliki Nedelji se Vam lepo priporočajo. Mislite, da pri nas nimamo Orličev in Orličic? To ni res! Čeprav od nas še ni bilo nobenega glasu. Poročamo Vam, da imamo že vaje. Uči nas brat Pfajfar Jožef. Mi ga lepo ubogamo in pridno zahajamo k vajam. — Posebno radi pa čitamo »Orliča«. Zelo nam je všeč slika, ki je bila v zadnjem »Orliču«. Orličev nas je šele 11. Pa bi nas bilo veliko več, ako ne bi nekateri Orliču tako nasprotovali. To nas žalosti. Upamo, da se bo naše število pomnožilo, ker ste Orličem in Orličicam v zadnji številki »Orliča« zapisali tako vzpodbudne besede. — Bog živil! Vajda Vinko.

Ljubljana, Marijanišče. — Dragi br. Nardžič! — Srce se mi krči žalosti, ko pomislim, v kako žalostnem času se nahajamo. Zatreti nas hočejo, posebno nas dijake, ker smo jim trn v peti; a ne bo se jim posrečilo. V Marijanišču nas je Orličev čez 50 in vsi smo prežeti od ene misli: vzgojiti se za značajne katoliške može. Začeti pa moramo že v mladosti. To čutijo zlasti naši voditelji, ki žrtvujejo za nas vse. Delajo neutrudljivo povsod, posebno pa pri organizatoričnih sestankih. Pri sestankih nam posebno priporočajo deklamacije, ker so te podlaga vsemu govorništvu. Zato imamo pri vsakem sestanku nekaj deklamacij in nato tudi debato, da vsak lahko pove svojo sodbo. Včasih se kateri oglasi celo s kakim govorčkom. Tudi na polju telesne izobrazbe delamo marljivo. Naučili smo se že proste vaje in sedaj urimo redovne vaje. Pozneje enkrat bomo mo-

goče priredili akademijo, o kateri Vas bomo že pravočasno obvestili, da boste lahko videli naše navdušene vrste ob strani naših vrlih voditeljev.
— Bog živi!

Brat Žane.

Ruše. — Dragi br. Nardžić! — Mi ruški Orlički smo sedaj zelo žalostni in potrti, ker nam je umrl zvest član, prvoboritelj tega odseka, br. Josip Miklavc. Bil je član, ki se je res ravnal po zapovedih Zlate knjige. Bil je vsem Rušanom zelo priljubljen in to je pričal njegov obilen pogreb. Ruški odsek mu je tudi kupil venec na grob z napisom: »Z Bogom, brat Jože! Odsek Ruše.« Pri sv. maši sta ministrirala Orliča v krojih. Na grobu mu je govoril načelnik br. Podlessek in č. g. kaplan Breznik. Posebno žalostni smo še zato, ker nas je zapustil tako mlad. Star je bil komaj 18 let. Bolan pa teden dni. Zato rečemo vsi z br. načelnikom: »Z Bogom, dragi brat Joško, vidimo se nad zvezdami!«

S potrjim srcem Vam pošiljam danes pozdrav. — Bog živi!

Toplak Vekoslav.

Sora. — Cenjeni br. Nardžić! Iz našega kota se že dolgo časa nismo oglasili. Skoraj bi kdo mislil, da smo zaspali. Pa ni tako! Telovadimo vsako nedeljo. »Orliča« zelo radi beremo. Ustanovljena je tudi »Čebelica«, ki že dobro napreduje. (Tako je prav! Br. N.) Prosim, da bi ta dopis prišel na Veselo pošto. Vam in vsem bralcem »Orliča« pa krepak Bog živi!

Alojzij Sušnik.

Škofja Loka. — Dragi br. Nardžić! Sporočam Vam, da smo se že naučili vse štiri vaje. Telovadimo vsak ponedeljek in vsako sredo. Sedaj o božničnih počitnicah ni bilo nič telovadbe. Doma sem ponavljal vaje. Dne 26. dec. 1924 je bila v Društvenem domu igra »Peterčkove poslednje sanje« in pri tej igri se je Brađaško Franc zelo nerodno vedel, da so se mu vsi smejali. Sedaj pa moram končati s svojo pisavo, da moj dopis ne pride v košek. Prav prisrčno Vas pozdravljamo vsi škofoje-loški Orlički in Orličice. Bog živi!

Kržišnik Fr.

Konjice. — Dragi br. Nardžić! Sprejmite tudi moje pismo na Veselo pošto. Sem naraščajnik Rudi Petan iz zlatih Konjic. Nas je lepo število naraščajnikov. Uči nas pridni načelnik Kuk Alojz. Saj ga menda tako poznate (Škoda, te časti pa nimam. Br. N.) Imamo ga prav radi. Vsako nedeljo po desetem opravi lu imamo telovadbo v novo sezidanem »Katoliškem društvenem domu«. Blagoslovljen je bil 21. sept. 1924 z veliko svečanostjo. — Bog živi!

V nabiralnik.

R. Trnovčan. — Prosim za natančni naslov!

Felátko. — Ali si se tisto o papigi sam izmislil?

Slavko Petelin. — Tvoja »Zima« se lepo bere. Toda se ne sme imenovati »povestica«. Je nekak opis. Tudi dvomim, da bi bilo to Tvoje lastno, samostojno delo. Sicer pa ne vem, kako velik si in kako učen. Ali boš sporočil? In še to! Mi pravimo, da je že napol pomlad, takrat, ko boš Ti tole bral, bo pa po naših človeških računih že cela. In vendar hočeš, da bi tale »Orličeva« številka o zimi pisala. Ali tako malo zaupaš letošnjemu vremenu...? Saj imaš morda prav... — Drugič pošli dopis ali opis na Uredništvo (ne upravnništvo) »Orliča« in znamka mora biti za cel dinar (pol za pismo ni dosti)!

Nekdo je poslal igro »Izgubljena stava«. Naj sporoči, kje jo je dobil in kdo je.

»Orlič« izhaja vsak mesec. — List izdaja uprava »Mladosti«. — Uredništvo in upravnništvo: Ljubljana, Ljudski dom. — Naročnina za odseke, ki naroče vsaj 20 izvodov pod skupnim zavitkom 6 Din na leto, za vse druge naročnike 10 Din. — Odg. urednik: Franc Zabret. — Tiska Jugosl. tiskarna v Ljubljani.